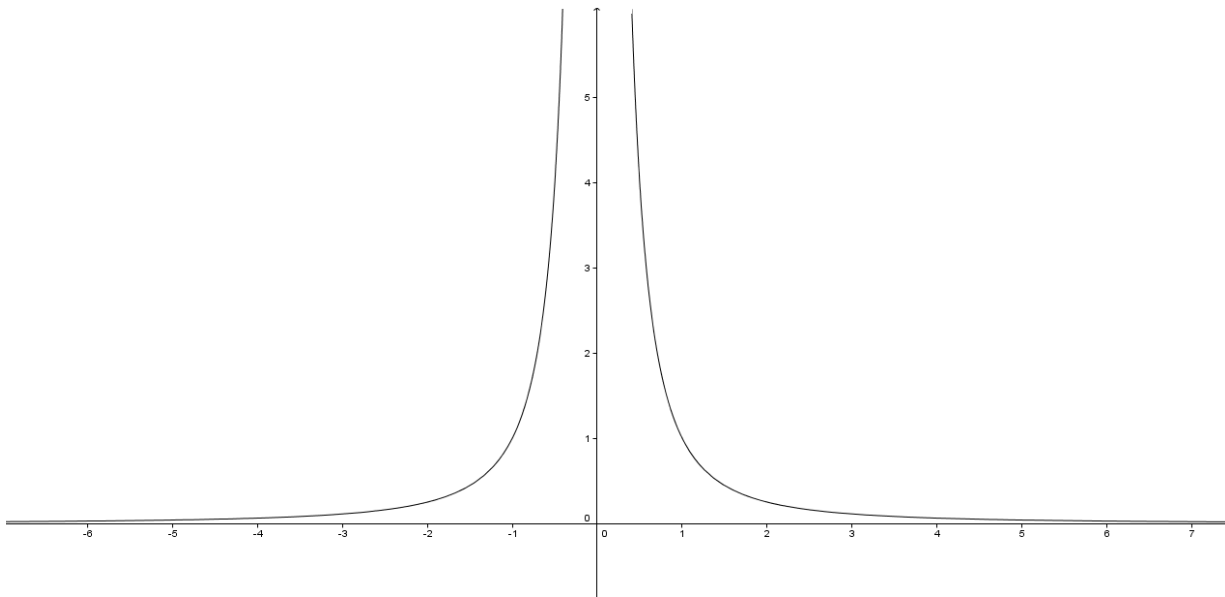

Nesvojstveni integrali – zadaci

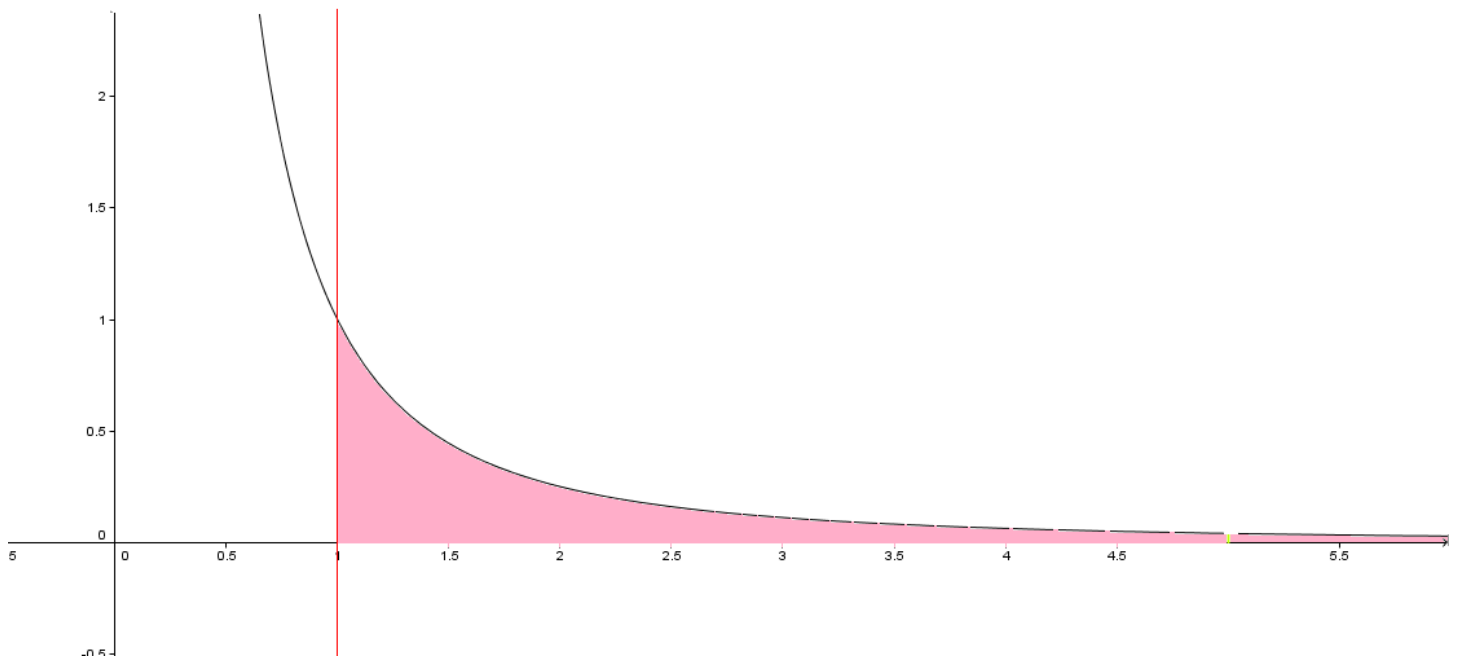
Primer 1.

$$\int_1^{\infty} \frac{1}{x^2} dx = ?$$

Podsetimo se najpre kako izgleda ova kriva $y = \frac{1}{x^2}$

Nama treba od 1 do ∞ pa bi to bilo:

Dakle, rešenje ovog integrala daje označenu površinu. Da li je ona beskonačna?

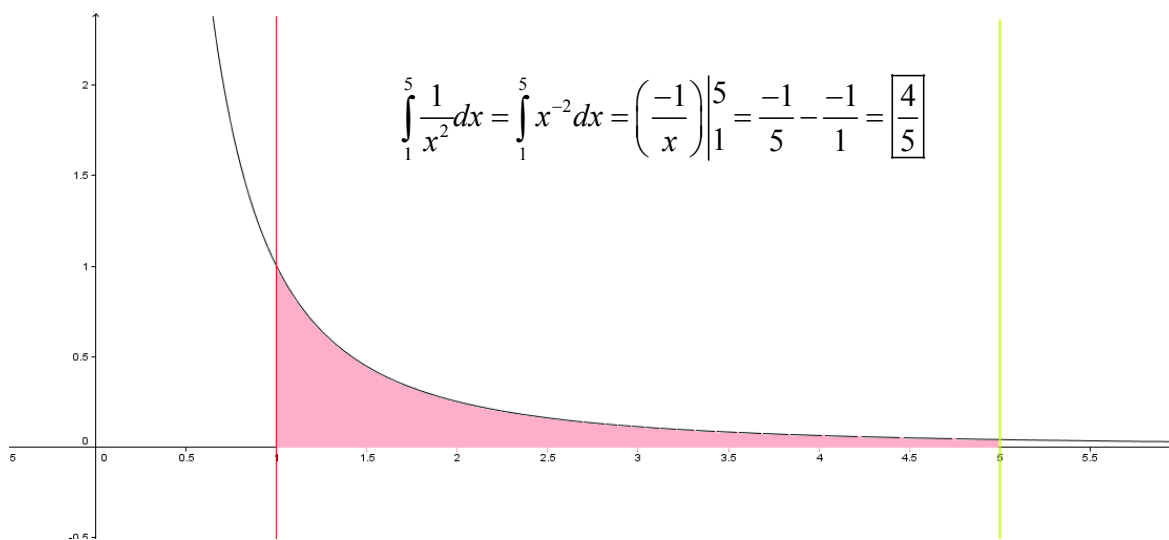
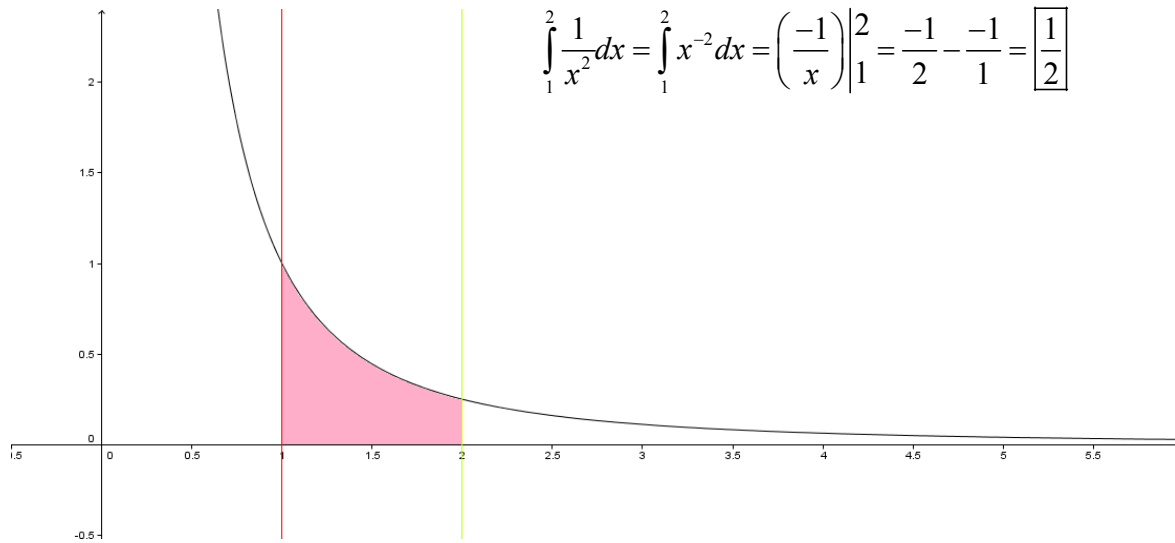
Kako je teoretski $\int_a^{+\infty} f(x)dx = \lim_{b \rightarrow \infty} \int_a^b f(x)dx$, imamo:

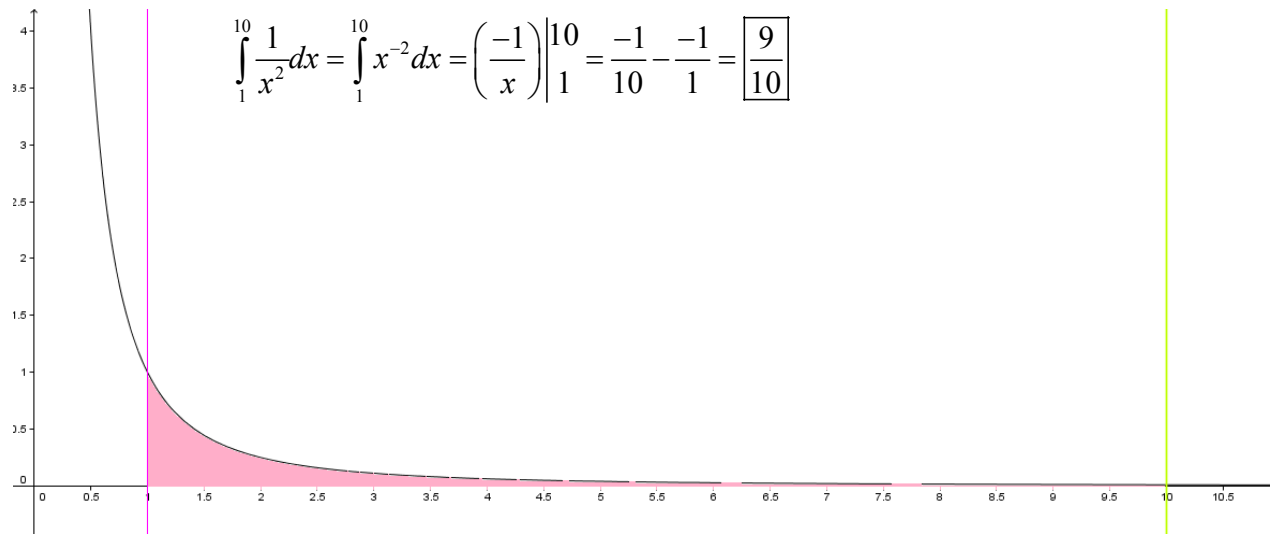
$$\int_1^{\infty} \frac{1}{x^2} dx = \lim_{b \rightarrow \infty} \int_1^b \frac{1}{x^2} dx = \lim_{b \rightarrow \infty} \int_1^b x^{-2} dx = \lim_{b \rightarrow \infty} \left(\frac{x^{-2+1}}{-2+1} \right) \Big|_1^b = \lim_{b \rightarrow \infty} \left(\frac{-1}{x} \right) \Big|_1^b =$$

$$\lim_{b \rightarrow \infty} \left(\frac{-1}{b} - \frac{-1}{1} \right) = -\frac{1}{\infty} + 1 = 0 + 1 = 1$$

Površina ispod krive $y = \frac{1}{x^2}$ u granicama od 1 do ∞ je jednaka **jedan**.

Ovo nam deluje malo čudno, pa pogledajmo kolike su površine za recimo :

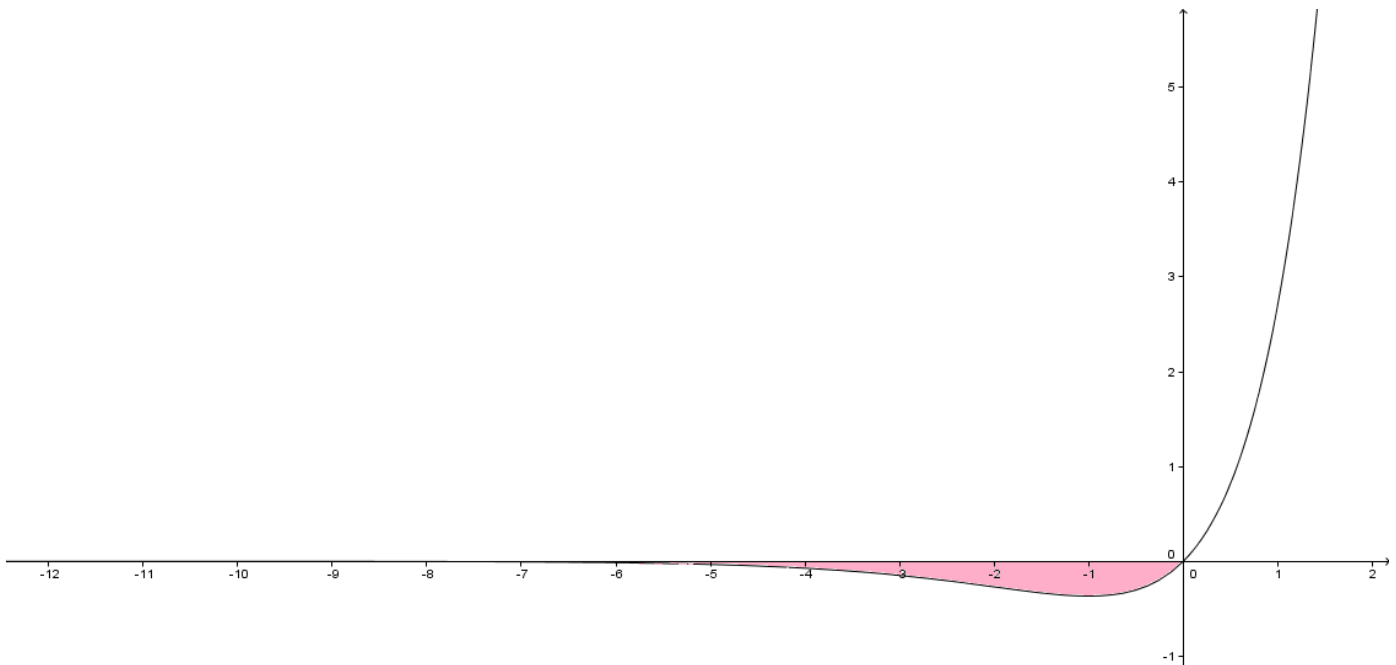

Vidimo da se površina pri povečanju gornje granice povečava i da se za približava jedinici.

Primer 2.

$$\int_{-\infty}^0 xe^x dx = ?$$

Da najpre pogledamo šta bi to značilo na skici:

Dakle, to bi bila ova osenčena površina.

Kako je teoretski $\int_{-\infty}^b f(x) dx = \lim_{a \rightarrow -\infty} \int_a^b f(x) dx$, za naš integral imamo:

$\int_{-\infty}^0 xe^x dx = \lim_{a \rightarrow -\infty} \int_a^0 xe^x dx$, rešicemo najpre integral bez granica, parcijalnom integracijom:

$$\int xe^x dx = \left| \begin{array}{l} x = u \quad e^x dx = dv \\ dx = du \quad \int e^x dx = v \\ e^x = v \end{array} \right| = x \cdot e^x - \int e^x dx = xe^x - e^x = \boxed{e^x(x-1)}$$

Vratimo se na zadatak:

$$\int_{-\infty}^0 xe^x dx = \lim_{a \rightarrow -\infty} \int_a^0 xe^x dx = \lim_{a \rightarrow -\infty} e^x(x-1) \Big|_a^0 = \lim_{a \rightarrow -\infty} [e^0(0-1) - e^a(a-1)] =$$

$$= -1 - \lim_{a \rightarrow -\infty} e^a(a-1)$$

Sad imamo:

$$\lim_{a \rightarrow -\infty} e^a(a-1) = \lim_{a \rightarrow -\infty} \frac{(a-1)}{e^{-a}} = \frac{-\infty}{\infty} = \text{lopital} = \lim_{a \rightarrow -\infty} \frac{1}{-e^{-a}} = \frac{1}{-\infty} = 0$$

Dakle:

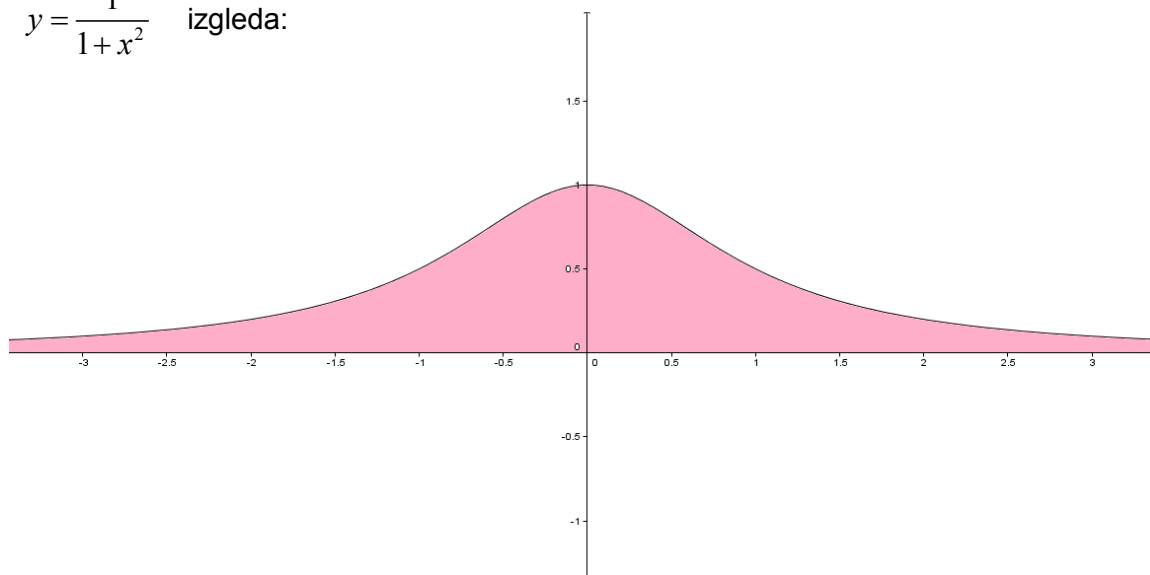
$$\boxed{\int_{-\infty}^0 xe^x dx = -1}$$

Naravno, površina bi bila apsolutna vrednost (jer je kriva ispod x-ose).

Primer 3.

$$\int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{1+x^2} dx = ?$$

Kriva $y = \frac{1}{1+x^2}$ izgleda:

Rešavanjem datog integrala dobijamo površinu osenčenu na slici.

Postoje dva načina za rešavanje, mi ćemo vam pokazati oba, a vi radite kako kaže vaš profesor .

I način

Teoretski imamo $\int_{-\infty}^{\infty} f(x)dx = \lim_{b \rightarrow \infty} \int_a^b f(x)dx$, pa je

$$\int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{1+x^2} dx = \lim_{b \rightarrow \infty} \int_a^b \frac{1}{1+x^2} dx = \lim_{b \rightarrow \infty} (\arctg x) \Big|_a^b =$$

$$\lim_{b \rightarrow \infty} (\arctg b - \arctg a) = \arctg \infty - \arctg(-\infty) = \frac{\pi}{2} - \left(-\frac{\pi}{2}\right) = \pi$$

II način

Teoretski imamo $\int_{-\infty}^{\infty} f(x)dx = \int_{-\infty}^c f(x)dx + \int_c^{+\infty} f(x)dx$, a za našu situaciju je zgodno uzeti da je $c = 0$.

$$\int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{1+x^2} dx = \int_{-\infty}^0 \frac{1}{1+x^2} dx + \int_0^{+\infty} \frac{1}{1+x^2} dx \rightarrow \text{Radimo svaki posebno}$$

$$\lim_{a \rightarrow -\infty} \int_a^0 \frac{1}{1+x^2} dx = \lim_{a \rightarrow -\infty} (\arctg x) \Big|_a^0 = \lim_{a \rightarrow -\infty} (\arctg 0 - \arctg a) = -\arctg(-\infty) = -\left(-\frac{\pi}{2}\right) = \frac{\pi}{2}$$

$$\lim_{b \rightarrow \infty} \int_0^b \frac{1}{1+x^2} dx = \lim_{b \rightarrow \infty} (\arctg x) \Big|_0^b = \lim_{b \rightarrow \infty} (\arctg b - \arctg 0) = \arctg(\infty) = \frac{\pi}{2}$$

Sad imamo :

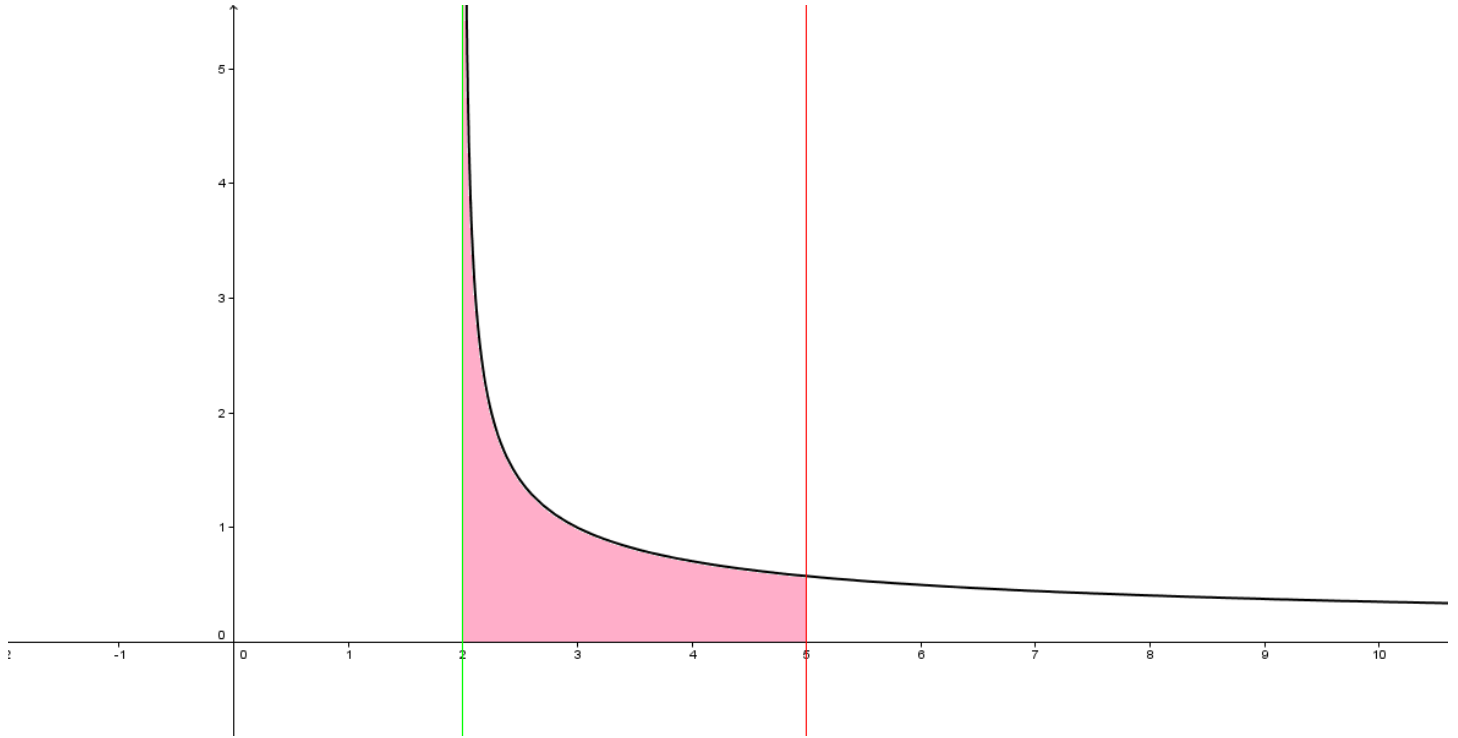
$$\int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{1+x^2} dx = \int_{-\infty}^0 \frac{1}{1+x^2} dx + \int_0^{+\infty} \frac{1}{1+x^2} dx = \frac{\pi}{2} + \frac{\pi}{2} = \pi$$

Primer 4.

$$\int_2^5 \frac{1}{\sqrt{x-2}} dx = ?$$

Primetimo da je oblast definisanosti ove funkcije $x > 2$, a nama treba integral od 2 do 5.

Na skici to bi izgledalo:

Da se podsetimo šta kaže teorija:

Ako je $f(x)$ neograničena u okolini tačke a (to jest prava $x = a$ je vertikalna asimptota sleva) i neprekidna u svakom intervalu $[a + \varepsilon , b]$, $\varepsilon > 0$ onda je :

$$\int_a^b f(x) dx = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \int_{a+\varepsilon}^b f(x) dx$$

Imamo dakle:

$$\int_2^5 \frac{1}{\sqrt{x-2}} dx = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \int_{2+\varepsilon}^5 \frac{1}{\sqrt{x-2}} dx$$

$$\text{Rešimo bez granica dati integral } \int \frac{1}{\sqrt{x-2}} dx = \left| \begin{matrix} x-2 = t^2 \\ dx = 2t dt \end{matrix} \right| = \int \frac{2t dt}{t} = 2t = 2\sqrt{x-2}$$

$$\lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \int_{2+\varepsilon}^5 \frac{1}{\sqrt{x-2}} dx = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} (2\sqrt{x-2}) \Big|_{2+\varepsilon}^5 = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} (2\sqrt{5-2} - 2\sqrt{2+\varepsilon-2}) = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} (2\sqrt{3} - 2\sqrt{\varepsilon}) = 2\sqrt{3}$$

Primer 5.

Ispitati konvergenciju integrala $\int_0^2 \frac{x^3}{\sqrt{4-x^2}} dx$

Naš posao je da rešimo ovaj integral, pa ako dobijemo konačnu vrednost- konvergira, a ko dobijemo beskonačno, onda divergira.

Oblast definisanosti podintegralne funkcije je:

$$\left. \begin{array}{l} 4-x^2 \geq 0 \\ 4-x^2 \neq 0 \end{array} \right\} \rightarrow 4-x^2 > 0 \rightarrow x \in (-2, 2)$$

Sad teoretski koristimo :

**Ako funkcija $f(x)$ nije ograničena u nekoj okolini tačke b
(to jest prava $x = b$ je vertikalna asimptota sdesna),
tada , ako je funkcija $f(x)$ neprekidna na svakom intervalu $[a, b-\varepsilon]$, $\varepsilon > 0$ je**

$$\int_a^b f(x) dx = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \int_a^{b-\varepsilon} f(x) dx$$

$$\int_0^2 \frac{x^3}{\sqrt{4-x^2}} dx = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \int_0^{2-\varepsilon} \frac{x^3}{\sqrt{4-x^2}} dx$$

$$\int \frac{x^3}{\sqrt{4-x^2}} dx = \int \frac{x^2 \cdot x dx}{\sqrt{4-x^2}} = \left. \begin{array}{l} 4-x^2 = t^2 \\ -2x dx = 2t dt \\ x dx = -t dt \\ 4-x^2 = t^2 \rightarrow x^2 = 4-t^2 \end{array} \right| =$$

$$\int \frac{(4-t^2)(-t dt)}{t} = -\int (4-t^2) dt = \frac{t^3}{3} - 4t = \frac{\sqrt{(4-x^2)^3}}{3} - 4\sqrt{(4-x^2)}$$

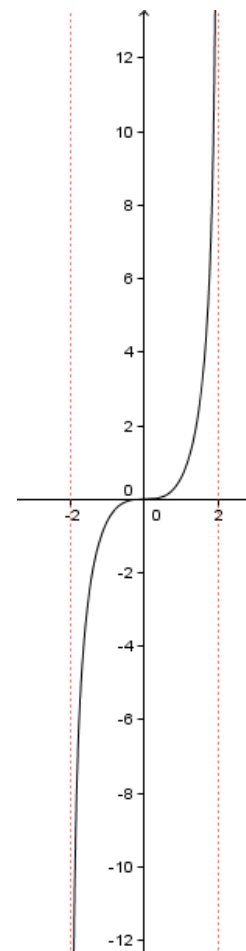
$$\lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \int_0^{2-\varepsilon} \frac{x^3}{\sqrt{4-x^2}} dx = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \left(\frac{\sqrt{(4-x^2)^3}}{3} - 4\sqrt{(4-x^2)} \right) \Big|_0^{2-\varepsilon} =$$

$$\lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \left(\frac{\sqrt{(4-4+4\varepsilon-\varepsilon^2)^3}}{3} - 4\sqrt{(4-4+4\varepsilon-\varepsilon^2)} \right) - \frac{\sqrt{4^3}}{3} + 4\sqrt{4} =$$

OVO JE 0

$$-\frac{8}{3} + 8 = \frac{16}{3}$$

Zaključujemo da integral KONVERGIRA!

Primer 6.

$$\int_0^2 \frac{1}{\sqrt[5]{(x-1)^2}} dx = ?$$

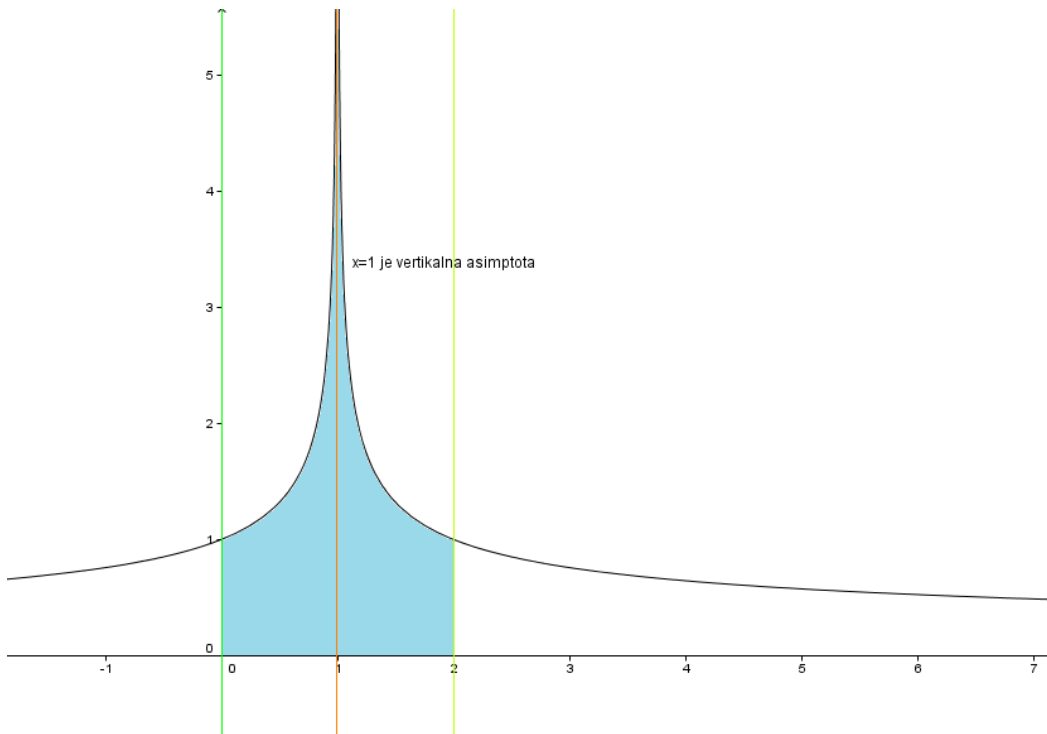
Naša podintegralna funkcija je definisana za $x-1 \neq 0 \rightarrow x \neq 1$.

Teoretski radimo:

**Ako je situacija da je $f(x)$ neograničena u okolini tačke $c \in (a, b)$
(to jest prava $x = c$ je vertikalna asimptota)**

i ako je $f(x)$ neprekidna u svakom intervalu $[a, c - \varepsilon]$, $[c + \varepsilon, b]$, $\varepsilon > 0$ onda je :

$$\int_a^b f(x) dx = \int_a^c f(x) dx + \int_c^b f(x) dx = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \int_a^{c-\varepsilon} f(x) dx + \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \int_{c+\varepsilon}^b f(x) dx$$

$$\int_0^2 \frac{1}{\sqrt[5]{(x-1)^2}} dx = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \int_0^{1-\varepsilon} (x-1)^{-\frac{2}{5}} dx + \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \int_{1+\varepsilon}^2 (x-1)^{-\frac{2}{5}} dx =$$

$$\text{Najpre je : } \int (x-1)^{-\frac{2}{5}} dx = \frac{(x-1)^{-\frac{2}{5}+1}}{-\frac{2}{5}+1} = \frac{(x-1)^{\frac{3}{5}}}{\frac{3}{5}}$$

$$\lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \frac{5}{3} (x-1)^{\frac{3}{5}} \Big|_0^{1-\varepsilon} + \lim_{\varepsilon \rightarrow 0^+} \frac{5}{3} (x-1)^{\frac{3}{5}} \Big|_{1+\varepsilon}^2 = 0 - \frac{5}{3} (-1)^{\frac{3}{5}} + \frac{5}{3} - 0 = \boxed{-\frac{5}{3}((-1)^{\frac{3}{5}} - 1)}$$

Primer 7.

Nadji površinu ograničenu krivom $y = \frac{x}{(1+x^2)^3}$ i njenom asimptotom.

Funkcija je svuda definisana.

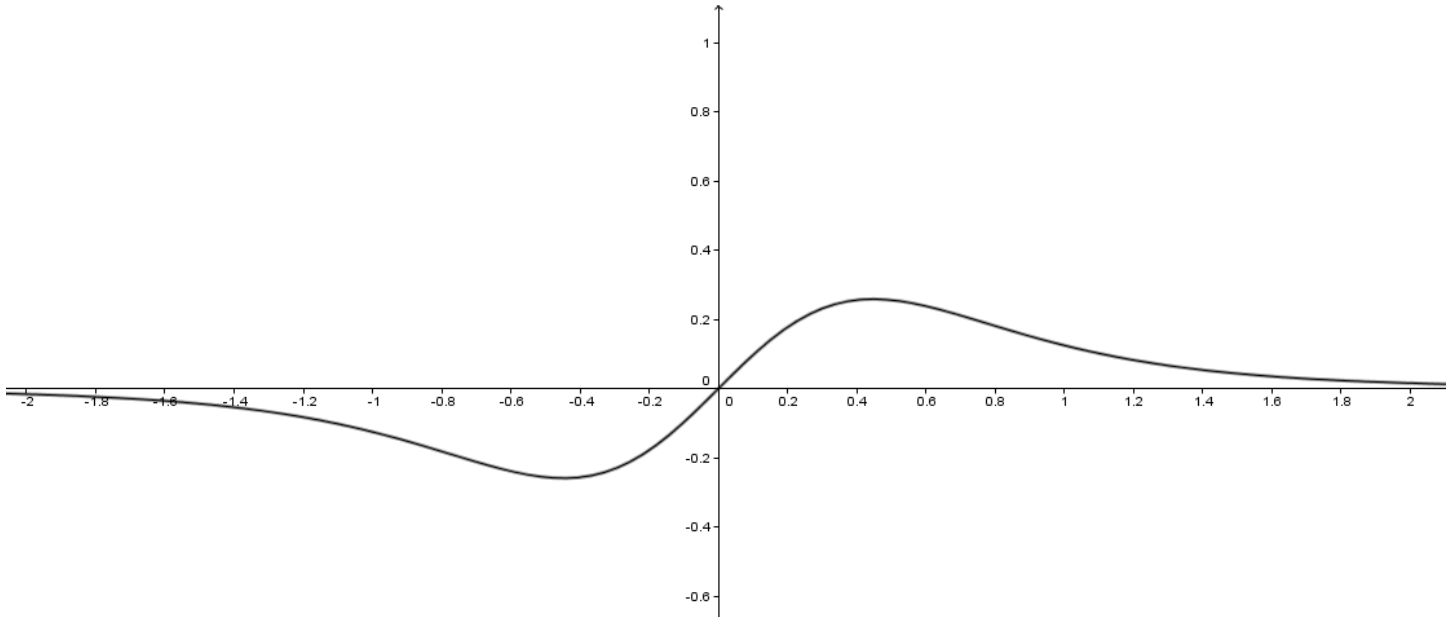
Nula funkcije je u nuli . $x=0$

Funkcija je neparna $f(-x)=-f(x)$

Nema dakle vertikalnu asimptotu a kako je $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{x}{(1+x^2)^3} = 0$ zaključujemo da je x osa horizontalna asimptota.

Ako profesor baš insistira, ispitajte i ekstreme....

Skica je:

Naći ćemo integral od 0 do beskonačnosti, pa to pomnožiti sa dva .

$$P = 2 \int_0^{\infty} \frac{x}{(1+x^2)^3} dx = 2 \lim_{b \rightarrow \infty} \int_0^b \frac{x}{(1+x^2)^3} dx$$

$$\int \frac{x}{(1+x^2)^3} dx = \left| \begin{array}{l} 1+x^2 = t \\ 2x dx = dt \\ x dx = \frac{dt}{2} \end{array} \right| = \int \frac{\frac{dt}{2}}{t^3} = \frac{1}{2} \int t^{-3} dt = \frac{1}{2} \frac{t^{-2}}{-2} = -\frac{1}{4t^2} = -\frac{1}{4(1+x^2)}$$

$$P = 2 \lim_{b \rightarrow \infty} \int_0^b \frac{x}{(1+x^2)^3} dx = 2 \cdot \lim_{b \rightarrow \infty} \left(-\frac{1}{4(1+x^2)} \right) \Big|_0^b = -\frac{1}{2} \left(\lim_{b \rightarrow \infty} \frac{1}{(1+b^2)} - 1 \right) = \frac{1}{2}$$